НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 52-654-04-24
Дата: 01 / 06 2026 г.
16.53

**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

**ЧРЕЗ**
**ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА**
**52-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

**ДО**
**ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ВРЕМЕННАТА**
**КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ**

**УВАЖАЕМИ Г-Н ПРЕДСЕДАТЕЛ,**

На основание чл. 79, ал.1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, правим следните мотивирани изменения и допълнения в Закон за изменение и допълнение на Закона за водите със сигнатура №52-654-01-46, приет на първо гласуване на 29.05.2026 г.:

**1. §1 – се заличава.**

Мотиви: Предложеното допълнение на чл. 198а, ал. 1 противоречи на вече действащата норма на чл. 198о, ал. 2 от ЗВ, която изрично предвижда, че в границите на една обособена територия само един ВиК оператор може да осъществява съответните дейности, при запазени изключения по ал. 6. Въвеждането на допълнението поражда правна несигурност относно действието на тези изключения, както и на предвидените в чл. 2, ал. 3 от ЗРВКУ.

**2. Създава се §1а:**

"§1а. В чл. 198в се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3, т. 2 се изменя по следния начин:

"2. „председател, който е представител на държавата или общините, избран от общото събрание на асоциацията по ВиК за срок от поне една календарна година".

2. В ал. 3 се създава т. 3 със следното съдържание:

„3. до провеждане на процедура за избор на председател по т. 2, тази функция се осъществява от представителят на държавата".

3. В ал. 4 се създава точка 11 със следното съдържание:

„11. избира председател на асоциацията по ВиК".

4. Създава се нова ал. 6 със следното съдържание:

„(6) Членовете на асоциацията по ВиК:

1. организират контрола по изпълнението от ВиК оператора на договорните изисквания за стопанисване и управление на притежаваните от тях ВиК системи и съоръжения, както и на договорните показатели за качество;

2. съгласуват годишната подробна инвестиционна програма на ВиК оператора за притежаваните от тях ВиК системи и съоръжения, и контролират нейното изпълнение".

5. Съществуващата ал. 6 се преномерира на ал. 7 и се изменя така:

„(7) Заседанията на общото събрание на асоциацията по ВиК се свикват от председателя ѝ или от членовете ѝ, които притежават поне десет на сто от гласовете в общото събрание".

6. Съществуващата ал. 7 се преномерира на ал. 8 и се изменя така:

„(8) Заседанията са редовни, ако на тях присъстват представителите на държавата и/или общините, които притежават не по-малко от 51 на сто от всички гласове".

7. Съществуваща ал. 8 се преномерира на ал. 9 и се изменя така:

„(9) Гласовете в общото събрание се разпределят между държавата и общините пропорционално на стойността на притежаваните от тях ВиК системи и съоръжения".

8. Съществуваща ал. 9 се преномерира на ал. 10 и се изменя така:

„(10) Решенията на общото събрание на асоциацията по ВиК се вземат с мнозинство от 51 на сто от гласовете на присъстващите членове".

9. Съществуващата ал. 10 се отменя.

10. Ал.11 се изменя по следния начин:

„(11) Дейността на асоциацията по ВиК се подпомага от служители, назначени в администрациите на членовете на асоциацията по ВиК".

**3. Създава се §1б:**

"§1б. В чл. 198е се правят следните изменения:

1.В ал. 4 след думите „позицията на държавата по въпросите от дневния ред" текста се заличава.

2. Ал. 7 се изменя по следния начин:

„(7) Организацията и дейността на асоциацията по ВиК се определят с правилник, приет от общото събрание след проведена процедура по обществена консултация с гражданите и юридическите лица".

**4. Създава се §2а:**

"§2а. В чл. 198м, ал.2, изречение първо, след думите „или от общинският съвет" се слага запетая, и се допълва текста „в определения в договора срок".

**5. Създава се §2б:**

"§2б. В чл. 198о се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава нова ал. 9 със следното съдържание:

„(9) Контролът по прилагането на наредбата по ал. 7 се организира от:

1. Министърът на регионалното развитие и благоустройството – за търговските дружества - ВиК оператори, в които държавата е едноличен собственик на капитала, и на търговските дружества - ВиК оператори, с държавно участие в капитала;

2. Кмета на общината – за търговските дружества ВиК оператори, в които общината е едноличен собственик на капитала;

3. Възложителят на договор по Закона за концесиите – за търговските дружества ВиК оператори с частно участие в капитала".

2. Създава се нова ал. 10 със следното съдържание:

„(10) Органите по ал. 9 извършват текущ контрол по прилагане на наредбата по ал. 7 и публикуват ежегодно в срок до 30 май на своите интернет страници информация за съответните търговски дружества – ВиК оператори".

3. Създава се нова ал. 11 със следното съдържание:

„(11) В срока по ал. 10, министърът на регионалното развитие и благоустройството публикува на интернет страницата си информация за осъществения контрол по реда на чл. 10б, ал. 3, т. 4 и т. 5; съответно кметът на общината публикува на интернет страницата си информация за осъществения контрол по реда на чл. 10в, ал. 2, т. 5 от този закон".

**6. §3 се изменя и допълва по следния начин:**

"§3. В чл. 198п се правят следните изменения и допълнения:

1.Създава се нова ал. 6 със следното съдържание:

„(6) Членовете на асоциацията по ВиК, включително избрания председател, сключват индивидуални споразумения към договора, в които се определят договорни показатели за качество и инвестиционни задължения за териториите на съответните общини – членове на асоциацията по ВиК".

2. Създава се нова ал. 7 със следното съдържание:

„(7) Контролът по изпълнението на индивидуалните споразумения по ал. 6 се осъществява от съответните членове на асоциацията по ВиК. За тези случаи се прилагат определените в договора разпоредби по ал. 5".

3. Създава се нова ал. 8 със следното съдържание:

„(8) Членовете на асоциацията представят ежегодна информация за изпълнението на индивидуалните споразумения, която се публикува на интернет страницата на съответната асоциация по ВиК в срок до 30 май".

4. Съществуващата ал. 6 се преномерира на ал. 9.

**Мотиви - т.1-т.6:** С измененията и допълненията, по-горе, се предлага промяна в начина на организацията на дейността на асоциациите по ВиК. Тези асоциации трябваше да се създадат още през 2009 г. след промените в Закона за водите, реално това се случи чак през 2014-2015 г., а изминалите 10 години от тяхното съществуване категорично не работят и не изпълняват вменените им от закона функции. Не се видя никаква промяна в начина на работа на ВиК операторите, нито в подхода за експлоатация на ВиК активите. Няма намаление на загубите на вода, нито има контрол от собствениците на ВиК съоръженията.

Могат да бъдат дадени следните примери: Вече повече от 10 години асоциациите по ВиК не са прегледали и актуализирали нито сключените договори с ВиК дружествата, нито регионалните генерални планове, въз основа на които се планират ВиК системите – въпреки всички промени, които настъпиха. За изминалия период не са приети планове за управление на ВиК активите, нито се контролира изпълнението на договорите, в които са определени нива за загуби на вода и измерване, които трябваше да се достигнат до 5-тата година. Не са създадени и изискуемите регистри на активи. Асоциациите не осъществяват никакъв контрол върху изпълнението на тези и други договорни изисквания от държавните ВиК оператори. Честата смяна на областните управители води до непознаване на нормативните им задължения, а законът не дава възможност други членове на асоциацията да станат председатели. Не са назначени експерти които да подпомагат асоциацията, и няма възможност членовете на асоциацията да ползва експертите в общинските администрации. Много от проблемите в работата на асоциациите се коренят в разпоредбите на закона. Например – председателят на асоциацията е задължително областния управител – представител на държавата. Той не може да гласува по собствена преценка, а трябва да поиска и получи мандат от МРРБ и МОСВ. Председателят държи 35 на сто от гласовете в общото събрание, което не съответства на активите които представлява, а изискванията за присъствие от две трети на общото събрание и мнозинство за вземане на решения от три четвърти от присъстващите водят до факта, че председателят (респективно мандатът на МРРБ) е незаобиколим фактор при вземането на решения. МРРБ издава и правилника за организацията и дейността на асоциациите, в който се откриват много големи пропуски – например изцяло липсват норми и методики за осъществяване на контролните функции и правомощия, как се констатират нередности, как се налагат санкции, как се проверяват сигнали по същество и други, което допринася за липсата на ефективна работа на асоциациите по ВиК.

Вижда се, че асоциациите са лишени от автономност и независимост при своята работа, и тяхната дейност се контролира и управлява от МРРБ – който обаче по закон е принципал на държавните ВиК оператори, което води до конфликт на интереси защото контролира действията на възложителя по договор. Така се нарушава и разделението на властите, защото изпълнителната власт влияе или възпрепятства местната власт да си управлява собствеността. Затова предлагаме следните нормативни промени, чрез които да коригираме установените пороци, и да се даде възможност асоциациите по ВиК да заработят на практика, като се увеличи тяхната автономност, засили се ролята на общините които са

собственици на по-голямата част от ВиК системите и съоръженията, и се облекчи възможността на общите събрания да приемат решения.
По-конкретно предлагаме общото събрание на асоциацията по ВиК да има правомощие самостоятелно да избира председател на асоциацията, да се даде възможност и на членовете да свикват общо събрание, а изискванията за кворум за провеждане на общото събрание и за мнозинство за приемане на решения да се намалят до 51 на сто. Това значително ще облекчи работата на асоциациите.
Предлагаме да се въведе ясен принцип за разпределяне на гласовете в общото събрание за всички членове – държавата и общините – пропорционално на стойността на притежаваните от тях ВиК системи и съоръжения, което е единственият логически критерий който свързва членовете. Така ще заработят и тези асоциации, в които участват (или трябва да участват) държавата и само една община.
Освен това предлагаме общото събрание на всяка асоциация да приема самостоятелно правилник за организацията и дейността след обществена консултация, да отпадне изискването МРРБ и МОСВ да дават мандат на областния управител за гласуване, както и дейността на асоциациите да може да се подпомага от служители, назначени в администрациите на членовете на асоциацията по ВиК (или по-конкретно, за тези цели да могат да се ползват експерти от общинските администрации).
Като ключово изискване предлагаме всеки от членовете на асоциациите, и по-конкретно общините, да могат да осъществяват индивидуален контрол върху работата на ВиК оператора и начина на управление на ВиК системите и съоръженията, които са тяхна собственост, включително да договарят конкретни показатели за качество и конкретни инвестиции, чрез сключване на индивидуални споразумения към договора, и индивидуално да контролират тяхното изпълнение. По този начин всеки собственик на ВиК активите ще може, както е редно, да планира и контролира какво се случва с тях.
Общините най-добре познават своите ВиК системи, могат и трябва текущо да работят съвместно с оператора за да получат и най-добрата им експлоатация. Така, ще има обективни критерии за индивидуално излизане от асоциациите при виновно неизпълнение.
С цел публичност на процеса, предлагаме членовете да представят ежегодна информация за изпълнението на индивидуалните споразумения, която да се публикува на интернет страницата на съответната асоциация по ВиК.

Отново с цел публичност считаме, че принципалите на публичните ВиК оператори – МРРБ и общините, трябва да публикуват резултатите от извършените контролни действия (както прави КЕВР). Също така на принципалите да се вмени контрола по изпълнение на наредбата на Министерския съвет, с която са определени критерии и изисквания, и отново публично да информират гражданите дали тези изисквания са изпълнени, ако не – в техните ръце е да го осигурят.

**7. §4 – се заличава.**

**Мотиви:** Обособените територии на ВиК операторите са определени още през 2009 г. с Решение № РД-02-14-2234 на МРРБ, като 22 от 51-те публични ВиК оператора имат обособена територия в рамките само на една община. Случаите с участие на държавата и една община в асоциация по ВиК вече са изрично уредени в чл. 198в, ал. 10 от ЗВ, който предвижда вземане на решения с единодушие. Предложената разпоредба не въвежда нов регламент, нито прецизира действащото законодателство, а създава различен и противоречив прочит спрямо чл. 198а от ЗВ, който урежда принципа на обособените територии с оглед управлението, планирането и изграждането на ВиК системи. Новата т. 105 измества фокуса към експлоатационната дейност на ВиК дружествата, което внася допълнителна правна неяснота.

**8. В Преходните и заключителни разпоредби, в §5 се създава точка 1а.**

"1а. Чл. 6, ал. 1, точка 3 се изменя така:

„3. приема подзаконовите нормативни актове, предвидени в този закон";

**9. В Преходните и заключителни разпоредби, в §5, в т.3 в предложения текст на ал.3 на чл.9 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, текста „Министерския съвет по предложение на" се заличава;**

**10. В Преходните и заключителни разпоредби, в §5, в т.4, в б."д", текстът "6, 7, 8 и 9" се заменя с "6, 7, 8, 9 и 10" и се добавя текста на ал.10 на чл.13 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, както следва:**

"(10) Цените на услугите се определят по категории потребители – битови и небитови, диференцирано според обема на потреблението, както следва:

1.За минимално потребление до 8 куб. м на месец се прилагат цени, съобразени с принципа на социална поносимост по § 1, т. 4 от Допълнителните разпоредби.

2.За потребление над 8 куб. м на месец се прилагат диференцирани цени за битови и небитови потребители.

3.Цените по т. 1 и т. 2 следва да осигуряват възстановяване на необходимите приходи от предоставяните услуги.

4.В наредбата по ал. 5 се определят коефициенти за диференциране на цените по категории потребители и по видове услуги."

**Мотиви:** Счита се, че не е обосновано социално поносимата цена да се прилага без ограничение по отношение на обема на потреблението. Подобен подход би поставил при еднакви ценови условия домакинства с минимално потребление и домакинства със значително по-високо потребление, което не съответства на целта на социалната защита и създава предпоставки за субсидиране на свръхпотребление. Съгласно официалните данни на НСИ средният брой членове в едно домакинство е 2,2 лица, но за целите на

минималното потребление ще вземем в предвид 3 лица в едно домакинство. При прилагане на нормата от 2,8 куб. м на лице от домакинство това формира минимално месечно потребление от приблизително 8,4 куб. м, което обосновава въвеждането на праг за първи тарифен блок около 8 куб. м месечно.
Подобен модел се прилага и в други европейски практики. В тарифата на EYDAP за Атина за битови потребители първият блок обхваща потребление от 0 до 5 куб. м месечно, вторият – от 5 до 20 куб. м, а цената нараства значително при по-високите блокове, включително за потребление над 35 куб. м месечно.
С оглед на изложеното се предлага социално поносимата цена да се прилага само за минимално месечно потребление, необходимо за задоволяване на основни питейно-битови нужди, а за потреблението над този праг да се предвидят диференцирани цени. Следва също да се обсъди прилагането на механизъм за облекчено минимално потребление и за небитовите потребители, така че да не се допуска непропорционално прехвърляне на ценова тежест върху стопанските субекти.

**11. В Преходните и заключителни разпоредби, в §5, в т.4, б."г" в предложения текст на ал.5 на чл.13 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, текста „Министерския съвет по предложение на" се заличава;**

**12. В Преходните и заключителни разпоредби, в §5 се създава точка 5а.**
"5а. В чл. 14 се създава нова ал. 5 със следното съдържание:
„(5) При издадено разпореждане на компетентен орган за ограничаване ползването на вода за питейни нужди поради влошени показатели по наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 3 от Закона за водите, ВиК операторът, за периода на ограничаването на ползването, начислява на засегнатите потребители отстъпка, определена по реда на наредбата по чл. 13, ал. 5"

**13. В Преходните и заключителни разпоредби, в §5 се създава точка 6а.**
"6а. В чл. 21, ал. 4 се създава изречение второ със следния текст:
„В изпълнение на контролните си правомощия, комисията дава на ВиК операторите задължителни указания и определя подходящ срок за изпълнението им".

**14. В Преходните и заключителни разпоредби, в §5 се създава точка 6б.**
"6б. Чл. 21, ал. 5 се изменя по следния начин:
„(5) Комисията извършва последващ контрол върху изпълнението на указанията по ал. 4."

**15. В Преходните и заключителни разпоредби, в §5 се създава точка 6в.**
"6в. В чл. 24 се правят следните изменения и допълнения:
1. В ал. 3 изразът „Министерския съвет по предложение на" се заличава;
2. Създава се ал. 8 със следното съдържание:

„(8) Ежегодно Комисията определя обобщен показател за изпълнението на одобрения бизнес план за всеки ВиК оператор въз основа на методика в наредбата по чл. 9, ал. 3, които се публикуват в годишните доклади по чл. 30, ал. 1.

3. Създава се ал. 9 със следното съдържание:

„(9) В тримесечен срок от публикуване на годишния доклад по чл. 30, ал. 1, собственикът на капитала на търговското дружество – ВиК оператор представя в Комисията информация за предприети мерки по управлението и контрола на дружеството, съобразно констатациите на Комисията".

**16. В Преходните и заключителни разпоредби, в §5 се създава точка 6г.**

"6г. Създава се чл. 35а със следното съдържание:

„Чл. 35а. (1) На ВиК оператор, който не изпълни влязло в сила решение на Комисията, се налага имуществена санкция в размер от 20 000 до 50 000 лв.

(2) На член на управителен орган или на длъжностно лице във ВиК оператор, което е извършило или е допуснало извършване на нарушението по ал. 1, се налага глоба в размер от 2000 до 5000 лв.

(3) При повторно извършване на нарушението по ал. 1 от ВиК оператора имуществената санкция е в трикратен размер, определен по максималния размер на имуществената санкция по ал. 1.

(4) При повторно извършване на нарушението по ал. 1 от лице по ал. 2 глобата е в трикратен размер, определен по максималния размер на глобата по ал. 2, и то се лишава от правото да заема съответната длъжност за срок от една до две години.".

**17. В Преходните и заключителни разпоредби, в §5, т.8, създаваща нов §1а от Допълнителните разпоредби на Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, се заличава.**

**Мотиви:** Предложените текстове създават сериозно противоречие между дефинициите за битови и небитови потребители и новия §1а, който приравнява субекти на обществена социална инфраструктура към битови, въпреки че те извършват административна или стопанска дейност.Кръгът на посочените субекти в §1а е неясен и непълен (например включени са училища, но не и университети; използван е неточен термин „здравни заведения" вместо „лечебни заведения"), което създава риск от противоречиво прилагане.

За всяка от посочените категории (детски ясли и градини, училища, лечебни заведения, социални домове) съществуват както публични, така и частни субекти, които извършват стопанска дейност, поради което предоставянето на привилегирован режим за заплащане на ВиК услуги представлява потенциална форма на недопустима държавна помощ по чл. 107, §1 ДФЕС и националното законодателство за държавните помощи.

Поради тези нормативни противоречия, неяснота на обхвата и риска от нарушение на правилата за държавни помощи, предложението за въвеждане на нов §1а в допълнителните разпоредби следва да отпадне.

**18. Създава се §6а:**

"§6а. (1) В тримесечен срок от обнародването на закона в Държавен вестник, съответните областни управители учредяват асоциации по ВиК за всички общини, в които управлението на ВиК системите и съоръженията следва да се осъществява по реда на чл. 198б, т. 2, в случаите в които общините не желаят да се присъединят към съществуващите асоциации по ВиК".

(2) „В срока по ал. 1 се сключват договори по реда на чл. 198п, ал. 1 за възлагане на дейностите по чл. 198о, ал. 1 за всички случаи, в които това не е изпълнено".

**Мотиви т.11 – т.16 и т819:** Предложенията целят да се засилят контролните функции и независимостта на регулатора – КЕВР. Считаме, че регулаторът трябва самостоятелно да приема наредбите към Закона за регулиране на ВиК услугите, да има правомощие да дава задължителни указания на ВиК операторите при проверки, и да налага санкции за неизпълнение на влязло в сила решение. Такива правомощия КЕВР има за енергийния сектор, така че тук се касае за уеднаквяване на правомощия и за ВиК сектора. Също така предлагаме ВиК операторите да бъдат законово задължени да намалят цената в случаите, в които доставят негодна за пиене вода, както и КЕВР да бъде задължен да прави оценка на степента на изпълнение на одобрения бизнес план, която да задължава принципалите на публичните дружества да предприемат корекционни мерки при констатирано неизпълнение, и да се координират с КЕВР с цел по-ефективно търговско управление на тези дружества.

ВНОСИТЕЛИ:

Богдан Богданов

Николай Денков